
Brahmanaspati Suktam

——
ब्रह्मणस्पतिसूक्तम्

——
Document Information

Text title : Brahmanaspati Suktam

File name : brahmaNaspatisUktam.itx

Category : sUkta, veda, svara, ganesha

Location : doc_veda

Proofread by : Mandar Kulkarni

Description-comments : Collection of different Richas

Latest update : March 27, 2016

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 17, 2025

sanskritdocuments.org

Brahmanaspati Suktam

ब्रह्मणस्पतिसूक्तम्

ऋग्वेदान्तर्गतम्

सस्वर

(ऋषिः - गृत्समदः (भार्गवः शौनकः) ॥ देवता - ब्रह्मणस्पतिः ॥ छन्दः - जगती ॥

स्वरः - निषादः ॥)

ग॒णानां॑ त्वा ग॒ण॒पति॑ उ॒वाम॑डे॒ क॒विं॑ क॒वी॒नामु॑प॒मश्र॑वस्तमम् ।

ज॒ये॒ष्ठरा॑ञ्च॒ ब्र॒ह्म॒णां॑ ब्र॒ह्म॒णस्प॑त॒ आ नः॑ श॒ृ॒ण्व॒न्नू॒तिभिः॑ सी॒द सा॑दनम् ॥ २.०२३.०१ ॥

ऋषिः- मेधातिथिः काण्वः ॥

देवता - १ - ३ ब्रह्मणस्पतिः; ४ ब्रह्मणस्पतिरिन्द्रश्च सोमश्च; ५ ब्रह्मणस्पतिसोमेन्द्रदक्षिणाः; ॥

छन्दः - १ विराड्गायत्री; २ गायत्री; ३ पिपीलिकामध्यानियुद्-गायत्री ; ४ नियुद्गायत्री ; ५ पादनियुद्गायत्री ॥

स्वरः-षड्जः ॥

सो॒मानं॑ स्व॒राणां॑ कृ॒णु॒ष्वि॒ ब्र॒ह्म॒णस्प॑ते ।

क॒क्षी॒वन्तं॑ य औ॒शि॒जः॑ ॥ १.०१८.०१ ॥ १

यो रे॒वान्यो॑ अ॒मी॒व॒डा व॑सु॒वित्पु॒ष्टि॒वर्ध॑नः ।

स नः॑ सि॒ष॒क्तु॒ यस्तु॑रः ॥ १.०१८.०२ ॥ २

मा नः॑ शंसो॒ अ॒र॒रु॒षो धूर्तिः॑ प्र॒ण॒ज्म॒र्त्यस्य॑ ।

र॒क्षा ए॒षो ब्र॒ह्म॒णस्प॑ते ॥ १.०१८.०३ ॥ ३

स धा॑ वी॒रो न॑ रि॒ष्यति॑ यमिन्द्रो॒ ब्र॒ह्म॒णस्प॑तिः ।

सोमो॑ डि॒नोति॑ म॒र्त्यम् ॥ १.०१८.०४ ॥ ४

त्वं तं॑ ब्र॒ह्म॒णस्प॑ते सोम॒ इन्द्र॑श्च म॒र्त्यम् ।

द॒क्षिणा॑ पा॒त्वं॒डसः॑ ॥ १.०१८.०५ ॥ ५

ऋषिः-कण्वो धौरः ॥

देवता - बृहस्पतिः ॥

छन्दः - १, २, ८ नियदुपरिष्टाद् बृहती; ३, ७ आर्यात्रिष्टुप्; ४, ६ सतः पङ्क्तिर्नियुत्पङ्क्तिः; ५ पथ्याबृहती ॥

स्वरः - १, २, ५, ८, मध्यमः; ३, ७ धैवतः; ४, ६ पञ्चमः ॥

उत्तिष्ठ ब्रह्मशास्त्रे देवयन्तस्त्वेमहे ।

उप प्र यन्तु मरुतः सुदानव इन्द्र प्राशूर्भवा सया ॥ १.०४०.०१ ॥ ६

त्वामिच्छि सडसस्पुत्र मर्त्य उपब्रूते धने ह्रिते ।

सुवीर्य मरुत आ स्वश्र्यं दधीत यो व आयके ॥ १.०४०.०२ ॥ ७

प्रैतु ब्रह्मशास्त्रिः प्र देव्येतु सूनृता ।

अस्था वीरं नर्यं पङ्क्तिराधसं देवा यज्ञं नयन्तु नः ॥ १.०४०.०३ ॥ ८

यो वाधते ददाति सूनरं वसु स धत्ते अक्षिति श्रवः ।

तस्मा एणां सुवीरामा यजामहे सुप्रतूर्तिमनेडसम् ॥ १.०४०.०४ ॥ ९

प्र नूनं ब्रह्मशास्त्रिर्मन्त्रं वदत्युक्थ्यम् ।

यस्मिन्निन्द्रो वरुणो मित्रो अर्यमा देवा ओकांसि यङ्किरे ॥ १.०४०.०५ ॥ १०

तमिद्भोयेमा विदथेषु शम्भुवं मन्त्रं देवा अनेडसम् ।

एमां य वायं प्रतिडर्यथा नरो विश्वेद्भामा वो अश्रवत् ॥ १.०४०.०६ ॥ ११

को देवयन्तमश्रवज्जनं को वृक्तबर्हिषम् ।

प्रप्र दाम्भान्पस्त्याभिरस्थितान्तर्वावत्क्षयं दधे ॥ १.०४०.०७ ॥ १२

उप क्षत्रं पृञ्चीत हन्ति राजभिर्भये चित्सुक्षितिं दधे ।

नास्य वर्ता न तरुता मडाधने नार्त्से अस्ति वज्जिणः ॥ १.०४०.०८ ॥ १३

ऋषिः- गुत्समदः ॥

देवता - १, ५, ९, ११, १७, १९ ब्रह्मशास्त्रिः; २-४, ६-८, १०, १२-१६, १८ बृहस्पतिः ॥

छन्दः-१, ४, ५, १०-१२ जगती; २, ७-९, १३, १४ विराड्जगती;

३, ६, १६, १८ नियुज्जगती; १५, १७ ऋग्द्विष्टुप्; १९ नियुत्त्रिष्टुप् ॥ स्वरः-१-१४, १६, १८ निषादः ; १५, १७, १९

धैवतः ॥

गणानां त्वा गणपतिं उवामहे कविं कवीनामुपमश्रवस्तमम् ।

ज्येष्ठराजं ब्रह्मशास्त्रं ब्रह्मशास्त्रत आ नः शृण्वन्नृतिभिः सीद सादनम् ॥ २.०२३.०१ ॥ १४

દેવાશ્ચિત્તે અસુર્ય પ્રચેતસો બૃહસ્પતે યજ્ઞિયં ભાગમાનશુઃ ।
 ઉસ્મા ઇવ સૂર્યો જ્યોતિષા મહો વિશ્વેષામિજ્જનિતા બ્રહ્મણામસિ ॥ ૨.૦૨૩.૦૨ ॥ ૧૫
 આ વિબાધ્યા પરિરાપસ્તમાંસિ ચ જ્યોતિષ્મન્તં રથમૂતસ્ય તિષ્ઠસિ ।
 બૃહસ્પતે ભીમમભિત્રદમ્ભનં રક્ષોહણં ગોત્રભિદં સ્વર્વિદમ્ ॥ ૨.૦૨૩.૦૩ ॥ ૧૬
 સુનીતિભિર્નયસિ ત્રાયસે જનં યસ્તુભ્યં દાશાત્ર તમંહો અગ્રવત્ ।
 બ્રહ્મદ્વિષસ્તપનો મન્યુમીરસિ બૃહસ્પતે મહિ તત્તે મહિત્વનમ્ ॥ ૨.૦૨૩.૦૪ ॥ ૧૭
 ન તમંહો ન દુરિતં કુતશ્ચન નારાતયસ્તિતિરુર્ન દ્વયાવિનઃ ।
 વિશ્વા ઇદસ્માદ્ધ્વરસો વિ બાધસે યં સુગોપા રક્ષસિ બ્રહ્મણસ્યતે ॥ ૨.૦૨૩.૦૫ ॥ ૧૮
 ત્વંનો ગોપાઃ પથિફૃદ્વિયક્ષણસ્તવ પ્રતાય મતિભિર્જરામહે ।
 બૃહસ્પતે યો નો અભિ ભરો દધે સ્વા તં મર્મર્તુ દુચ્છુના હરસ્વતી ॥ ૨.૦૨૩.૦૬ ॥ ૧૯
 ઉત વા યો નો મર્ચયાદનાગસોડરાતીવા મર્તઃ સાનુકો વૃકઃ ।
 બૃહસ્પતે અપ તં વર્તયા પથઃ સુગંનો અસ્યૈ દેવવીતયે કૃષિ ॥ ૨.૦૨૩.૦૭ ॥ ૨૦
 ત્રાતારં ત્વા તનૂનાં હવામહેડવસ્પર્તરધિવક્તારમસ્મયુમ્ ।
 બૃહસ્પતે દેવનિદો નિ બર્હય મા દુરેવા ઉત્તરં સુમ્નમુત્રશન્ ॥ ૨.૦૨૩.૦૮ ॥ ૨૧
 ત્વયા વયં સુવૃધા બ્રહ્મણસ્યતે સ્પાર્ડા વસુ મનુષ્યા દદીમહિ ।
 યા નો દૂરે તળિતો યા અરાતયોડભિ સન્તિ જમ્ભયા તા અનપ્રસઃ ॥ ૨.૦૨૩.૦૯ ॥ ૨૨
 ત્વયા વયમુત્તમં ધીમહે વયો બૃહસ્પતે પપ્રિણા સસ્મિના યુજા ।
 મા નો દુઃશંસો અભિદિપ્સુરીશત પ્ર સુશંસા મતિભિસ્તારિષીમહિ ॥ ૨.૦૨૩.૧૦ ॥ ૨૩
 અનાનુદો વૃષભો જગિરાહવં નિષ્ઠમા શત્રું પૂતનાસુ સાસહિઃ ।
 અસિ સત્ય ઋણ્યા બ્રહ્મણસ્યત ઉગ્રસ્ય ચિદ્મિતા વીળુર્ષિણઃ ॥ ૨.૦૨૩.૧૧ ॥ ૨૪
 અદેવેન મનસા યો રિષણ્યતિ શાસામુગ્રો મન્યમાનો જિઘાંસતિ ।
 બૃહસ્પતે મા પ્રણક્તસ્ય નો વધો નિ કર્મ મન્યું દુરેવસ્ય શર્ધતઃ ॥ ૨.૦૨૩.૧૨ ॥ ૨૫
 ભરેષુ હવ્યો નમસોપસઘો ગન્તા વાજેષુ સનિતા ધનંધનમ્ ।
 વિશ્વા ઇદર્યો અભિદિપ્સો૩ મૃધો બૃહસ્પતિર્વિ વવહા રથા ઈ ઇવ ॥ ૨.૦૨૩.૧૩ ॥ ૨૬
 તેજિષ્ઠયા તપની રક્ષસસ્તપ યે ત્વા નિદે દધિરે દૃષ્ટવીર્યમ્ ।
 આવિસ્તદૃષ્વ યદસત્ત ઉચ્ચં૧ બૃહસ્પતે વિ પરિરાપો અર્દય ॥ ૨.૦૨૩.૧૪ ॥ ૨૭
 બૃહસ્પતે અતિ યદર્યો અહાદ્યુમદ્ભિભાતિ ક્તુમજ્જનેષુ ।

यद्दी॒द्य॒य॒श्च॒व॒स॒ ऋ॒त॒प्र॒जा॒त॒ त॒द॒स्मा॒सु॒ द्र॒वि॒णं॑ घे॒डि॒ चि॒त्रम् ॥ २.०२३.१५ ॥ २८
 मा॒ नः॑ स्ते॒ने॒भ्यो॒ ये॒ अ॒भि॒ द्रु॒ड॒स्प॒ष्टे॒ नि॒रा॒मि॒णो॒ रि॒प॒वो॒ऽन्ने॒षु॒ ज॒ग॒धुः ।
 आ॒ दे॒वा॒ना॒भो॒ड॒तो॒ वि॒ प्र॒यो॒ दु॒ष्टि॒ बृ॒ड॒स्प॒ते॒ न॒ प॒रः॑ सा॒भो॒ वि॒दुः ॥ २.०२३.१६ ॥ २९
 वि॒श्वे॒भ्यो॒ डि॒ त्वा॒ भु॒व॒ने॒भ्य॒स्प॒रि॒ त्व॒ष्टा॒ज॒न॒त्सा॒भ्रः॒सा॒भ्रः॒ क॒विः॑ ।
 स॒ ऋ॒ण॒सि॒द्धि॒ण॒या॒ अ॒ञ्ज॒लि॒स्तो॒त्रं॒ उ॒न्ता॒ म॒ड॒ ऋ॒त॒स्य॒ ध॒र्तरि॑ ॥ २.०२३.१७ ॥ ३०
 त॒व॒ श्रि॒ये॒ व्य॒जि॒डी॒त॒ प॒र्व॒तो॒ ग॒वां॒ गो॒त्र॒मु॒द॒सृ॒जो॒ य॒द॒ऽगि॒रः॑ ।
 ष॒न्ने॒ण॒ यु॒जा॒ त॒म॒सा॒ प॒री॒वृ॒तं॒ बृ॒ड॒स्प॒ते॒ नि॒र॒पा॒मौ॒ञ्जो॒ अ॒र्ण॒वम् ॥ २.०२३.१८ ॥ ३१
 अ॒ञ्ज॒लि॒स्तो॒त्रं॒ त्व॒म॒स्य॒ य॒न्ता॒ सू॒क्त॒स्य॒ भो॒धि॒ त॒न॒यं॑ य॒ जि॒न्व ।
 वि॒श्वं॒ तद्द॒भ्रं॒ य॒द॒व॒न्ति॒ दे॒वा॒ बृ॒ड॒द्र॒दे॒म॒ वि॒द॒धे॒ सु॒वी॒राः ॥ २.०२३.१९ ॥ ३२
 ऋषिः - गृत्समदः ॥

देवता - १ - ११, १३ - १६ अञ्जलिस्तोत्रः; १२ अञ्जलिस्तोत्रिन्द्रश्च ॥

छन्दः - १, ७, ८, ११ नियुज्जगती; २, ३ त्रिष्टुप् ४, ५ स्वराट्त्रिष्टुप्; ६, ८, १४ जगती; १० स्वराट् जगती; १२, १६ नियुत्त्रिष्टुप्; १३ लुटिजगती; १५ लुटिक्त्रिष्टुप् ॥

स्वरः - १, ६ - ११, १३, १४ निषादः; २-५, १२, १५, १६ धैवतः ॥

से॒मा॒म॒वि॒ड्ढि॑ प्र॒भृ॒तिं॑ य॒ षि॒षे॒ऽया॒ वि॒धे॒म॒ न॒व॒या॒ म॒डा॒ गि॒रा॒ ।
 य॒था॒ नो॒ मी॒ढ्वा॒न्त॒व॒ते॒ स॒प्ता॒ त॒व॒ बृ॒ड॒स्प॒ते॒ सी॒ष॒धः॑ सो॒त॒नो॒ म॒तिम् ॥ २.०२४.०१ ॥ ३३
 यो॒ न॒न्त्वा॒न्य॒न॒म॒ञ्जो॒ज॒सो॒ता॒द॒र्ध॒र्म॒न्यु॒ना॒ श॒म्भ॒रा॒णि॒ वि॒ ।
 प्रा॒थ्वा॒व॒य॒द॒व्यु॒ता॒ अ॒ञ्ज॒लि॒स्तो॒त्रा॒ या॒वि॒श॒द्रु॒सु॒म॒न्तं॑ वि॒ प॒र्व॒तम् ॥ २.०२४.०२ ॥ ३४
 त॒दे॒वा॒नां॑ दे॒व॒त॒मा॒य॒ क॒र्त्त॒व्यं॒ म॒श्र॒न्द्दृ॒ण्डा॒प्र॒द॒न्त॒ वी॒णि॒ता॒ ।
 उ॒द्गा॒ आ॒ज॒द॒भि॒न॒द्द॒अ॒ञ्ज॒ला॒ व॒ल॒म॒गू॒ड॒त्त॒मो॒ व्य॒य॒क्ष॒य॒त्स्वः॑ ॥ २.०२४.०३ ॥ ३५
 अ॒श॒मा॒स्य॒म॒व॒तं॑ अ॒ञ्ज॒लि॒स्तो॒त्रि॒र्भु॒धा॒र॒म॒भि॒ य॒मो॒ज॒सा॒तृ॒ण॒त् ।
 त॒मे॒व॒ वि॒श्वे॒ प॒पि॒रे॒ स्व॒र्दृ॒शो॒ ब॒हु॒ सा॒कं॑ सि॒सि॒यु॒रु॒त्स॒मु॒द्रि॒णाम् ॥ २.०२४.०४ ॥ ३६
 स॒ना॒ ता॒ का॒ सि॒द्धि॒भु॒व॒ना॒ भ॒वी॒त्वा॒ मा॒दृ॒भिः॑ श॒र॒दृ॒भि॒र्दृ॒रो॒ व॒र॒न्त॒ वः॑ ।
 अ॒य॒त॒न्ता॒ य॒र॒तो॒ अ॒न्य॒द॒न्य॒दि॒धा॒ य॒का॒र॒ व॒यु॒ना॒ अ॒ञ्ज॒लि॒स्तो॒त्रः॑ ॥ २.०२४.०५ ॥ ३७
 अ॒भि॒न॒क्ष॒न्तो॒ अ॒भि॒ ये॒ त॒मा॒न॒शु॒र्नि॒धिं॑ प॒णी॒नां॑ प॒र॒मं॑ गु॒डा॒ डि॒तम् ।
 ते॒ वि॒द्वांसः॑ प्र॒ति॒य॒क्ष्या॒न्ता॒ पु॒न॒र्य॑त॒ उ॒ आ॒य॒न्त॒दु॒दी॒यु॒रा॒वि॒शम् ॥ २.०२४.०६ ॥ ३८
 ऋ॒ता॒वा॒नः॑ प्र॒ति॒य॒क्ष्या॒न्ता॒ पु॒न॒रा॒त॒ आ॒ त॒स्थुः॑ क॒व॒यो॒ म॒ड॒स्प॒थः॑ ।

ते ब्राह्म्यां धमितामग्निमशमनि नदिः षो अस्त्यरणो जडुर्दितम् ॥ २.०२४.०७ ॥ ३९

ऋतजयेन क्षिप्रैण ब्रह्मणस्पतिर्यत्र वहि प्र तदश्नोति धवना ।

तस्य साध्वीरिषवो याभिरस्यति नृयक्षसो दृशये कर्णयो नयः ॥ २.०२४.०८ ॥ ४०

स संनयः स विनयः पुरोहितः स सुष्टुतः स युधि ब्रह्मणस्पतिः ।

याक्ष्मो यद्राजं भरते मती धनादित्सूर्यस्तपति तप्यतुर्वृथा ॥ २.०२४.०९ ॥ ४१

विभु प्रभु प्रथमं मेडनावतो बृहस्पतेः सुविदत्राणि राध्या ।

धमा सातानि वेच्यस्य वाजिनो येन जना उभये भुञ्जते विशः ॥ २.०२४.१० ॥ ४२

योऽवरे वृजने विश्वथा विभुर्मडामु रण्यः शवसा ववक्षिथ ।

स देवो देवान्प्रति पप्रथे पृथु विश्वेद् ता परिभूर्ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२४.११ ॥ ४३

विश्वं सत्यं मघवाना युवोरिदापश्चन प्र मिनन्ति व्रतं वाम् ।

अच्छेन्द्राब्रह्मणस्पती उविर्नोऽन्नं युजेव वाजिना जिगातम् ॥ २.०२४.१२ ॥ ४४

उताशिष्ठा अनु शृण्वन्ति वक्ष्यः सभेयो विप्रो भरते मती धना ।

वीणुद्रेषा अनु वश ऋणमादधिः स उ वाञ्छु समिथे ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२४.१३ ॥ ४५

ब्रह्मणस्पतेरभवद्यथावशं सत्यो मन्युर्मलि कर्मा कश्चितः ।

यो गा उदाजत्स द्विवे वि चामजन्मडीव रीतिः शवसासरत्यृथक् ॥ २.०२४.१४ ॥ ४६

ब्रह्मणस्पते सुयमस्य विश्वडा रायः स्याम रथ्योऽ वयस्वतः ।

वीरेषु वीराँ उप पृथुधि नस्त्वं यदीशानो ब्रह्मणा वेषि मे उवम् ॥ २.०२४.१५ ॥ ४७

ब्रह्मणस्पते त्वमस्य यन्ता सूक्तस्य ओधि तनयं य जिन्व ।

विश्वं तद्भद्रं यद्वन्ति देवा बृहद्भदेम विदथे सुवीराः ॥ २.०२४.१६ ॥ ४८

ऋषिः-गृत्सामदः ॥

देवता - ब्रह्मणस्पतिः ॥

छन्दः - १, २ जगती; ३ नियृज्जगती; ४, ५ विराज्जगती ॥

स्वरः- निषादः ॥

धनानो अग्निं वनवद्भुष्यतः कुतब्रह्मा शूशुवद्भ्रातडव्यं धत् ।

जातेन जातमति स प्र ससृते यंयं युजं कृणुते ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२५.०१ ॥ ४९

वीरेभिर्वीरान्वनवद्भुष्यतो गोभी रधिं पप्रथद्बोधति त्मना ।

तोर्कं य तस्य तनयं य वर्धते यंयं युजं कृणुते ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२५.०२ ॥ ५०

सिन्धुर्न क्षोदः शिमीवाँ ऋघायतो वृषेव वध्रीँरभि वष्टयोजसा ।
 अत्रेरिव प्रसितिर्नाड वर्वे यंयं युजं कृणुते अञ्जलिस्तोत्रम् ॥ २.०२५.०३ ॥ ५१
 तस्मा अर्षन्ति दिव्या असञ्चतः स सत्वभिः प्रथमो गोषु गच्छति ।
 अनिभृष्टतविषिर्दन्त्योजसा यंयं युजं कृणुते अञ्जलिस्तोत्रम् ॥ २.०२५.०४ ॥ ५२
 तस्मा षड्विधे धुनयन्त सिन्धवोऽच्छिद्रा शर्म दधिरे पुत्राणि ।
 देवानां सुभ्रे सुभगः स अधते यंयं युजं कृणुते अञ्जलिस्तोत्रम् ॥ २.०२५.०५ ॥ ५३
 ऋषिः-गृत्समदः ॥

देवता - अञ्जलिस्तोत्रम् ॥

छन्दः - १, ३ जगती; २, ४ नियुज्जगती ॥

स्वरः- निषादः ॥

ऋजुरिच्छंसो वनवद्धनुष्यतो देवयन्निददेवयन्तमभ्यसत् ।
 सुप्रावीरिद्धनवत्पुत्सु दृष्टं यज्वेदयज्योर्वि भजति भोजनम् ॥ २.०२६.०१ ॥ ५४
 यजस्व वीर प्र विडि मनायतो भद्रं मनः कृणुष्व वृत्रतूर्ये ।
 उविष्टृणुष्व सुभगो यथासि अञ्जलिस्तोत्रम् आ वृणीमडे ॥ २.०२६.०२ ॥ ५५
 स षज्जनेन स विशा स जन्मना स पुत्रैर्वाजं भरते धना नृभिः ।
 देवानां यः पितरमाविवासति श्रद्धामना उविषा अञ्जलिस्तोत्रम् ॥ २.०२६.०३ ॥ ५६
 यो अस्मै उव्यैर्घृतवद्भिरविधत्तं तं प्राया नयति अञ्जलिस्तोत्रम् ।
 उरुष्यतीमंडसो रक्षती रिषोऽडोश्चिदस्मा उरुचक्रिदभुतः ॥ २.०२६.०४ ॥ ५७
 ऋषिः- वसिष्ठः ॥

देवता - इन्द्राञ्जलिस्तोत्रम् ॥

छन्दः - नियुज्जिष्टुप् ॥

स्वरः - धैवतः ॥

तमु ज्येष्ठं नमसा उविर्भिः सुशेवं अञ्जलिस्तोत्रम् गृणीषे ।
 इन्द्रं श्लोको मडि दैव्यः सिषक्तु यो अञ्जलिस्तोत्रम् देवकृतस्य राजा ॥ ३.०६७.०३ ॥ ५८
 इयं वां अञ्जलिस्तोत्रम् सुवृज्जिर्भ्रमेन्द्राय वज्जिणे अकारि ।
 अविष्टं धियो जिगुतं पुरंधीर्जस्तमर्यो वनुषामरातीः ॥ ३.०६७.०६ ॥ ५९

ઋષિ:- શિરિમ્બિઠો ભારદ્વાજઃ ॥

દેવતા - બ્રહ્મણસ્પતિઃ ॥

છન્દ:- ૨ નિચૂદનુષ્ટુપ્ ૩ અનુષ્ટુપ્ ॥

સ્વર:- ગાન્ધારઃ ॥

યત્તો ઇતશ્ચતામુતઃ સર્વા ભૂણાન્ચારુષી ।
 અરાયં બ્રહ્મણસ્પતે તીક્ષણશ્ડગોદૃષન્નિહિ ॥ ૧૦.૧૫૫.૦૨ ॥ ૬૦
 અદો યદ્દારુ પ્લવતે સિન્ધોઃ પારે અપૂરુષમ્ ।
 તદા રભસ્વ દુર્હણો તેન ગચ્છ પરસ્તરમ્ ॥ ૧૦.૧૫૫.૦૩ ॥ ૬૧

પિલ મન્ત્રઃ -

અગ્નિર્ચેન વિરાજતિ સૂર્યો યેન વિરાજતિ ।
 વિરાજયેન વિરાજતિ તેનાસ્માન્ બ્રહ્મણસ્પતે વિરાજ સમિધં કુરુ ॥ ૧૦.૧૨૮.૧૨ ॥ ૬૨ (From Rigveda
 Khilas)

ઋષિ:-પાયુર્ભારદ્વાજઃ ॥

દેવતા - યુદ્ધભૂમિર્બ્રહ્મણસ્પતિરદિતિશ્ચ ॥

છન્દ:-પદ્મક્રિત્તિઃ ॥

સ્વર:- પઞ્ચમઃ ॥

યત્ર બાણાઃ સમ્પતન્તિ કુમારા વિશિખા ઇવ ।
 તત્રા નો બ્રહ્મણસ્પતિરદિતિઃ શર્મ યચ્છતુ વિશ્વાહા શર્મ યચ્છતુ ॥ ૬.૦૭૫.૧૭ ॥ ૬૩

ઋષિ:-પ્રચેતાઃ ॥

દેવતા - દુઃસ્વપ્રદ્મમ્ ॥

છન્દ:- વિરાડનુષ્ટુપ્ ॥

સ્વર:- ગાન્ધારઃ ॥

યદિન્દ્ર બ્રહ્મણસ્પતેઽભિદ્રોહં ચરામસિ ।
 પ્રચેતા ન આઙ્ગિરસો દ્વિષતાં પાત્વંહસઃ ॥ ૧૦.૧૬૪.૦૪ ॥ ૬૪

ઋષિ:- નભઃપ્રભેદનો વૈરૂપઃ ॥

देवता - छन्दः ॥

छन्दः - नियृत्त्रिष्टुप् ॥

स्वरः - धैवतः ॥

नि षु सी॒द॒ ग॒ण॒प॒ते॒ ग॒णेषु॑ त्वा॒मा॒हुर्वि॒प्र॒त॒मं॑ क॒वी॒ना॒म् ।

न ऋ॒ते॒ त्व॒च्छि॒य॒ते॒ किं॑ य॒ना॒रे॒ म॒हाम॑र्कं॒ भ॒ध॒व॒ञ्चि॒त्र॒म॒र्यं॑ ॥ १०.११२.०६ ॥ ६५

ऋषिः - बन्वाद्यो गौपायनाः ॥

देवता - उस्तः ॥

छन्दः - नियृदनुष्टुप् ॥

स्वरः - गान्धारः ॥

अ॒यं मे॑ उ॒स्तो॒ भ॒ग॒वा॒न॒यं॑ मे॒ भ॒ग॒व॒त्त॒रः॑ ।

अ॒यं मे॑ वि॒श्व॒भे॒ष॒जो॒ऽयं॑ शि॒वा॒भि॒म॒र्श॒नः॑ ॥ १०.०६०.१२ ॥ ६६

ऋषिः—कुसीदी काण्वः ॥

देवता-छन्दः ॥

छन्दः- १, ५, ८ गायत्री; २, ३, ६, ७ नियृद्गायत्री; ४, ९ विराड्गायत्री ॥

स्वरः—षड्जः ॥

आ॒ तू॒ न॒ छ॒न्द्र॒ क्षु॒म॒न्तं॑ चि॒त्रं॒ ग्रा॒भं॒ सं॒ गृ॒भा॒य॑ ।

म॒हा॒ह॒स्ती॑ दक्षिणो॒न॑ ॥ ८.०८१.०१ ॥

वि॒भ्रा॒ छि॒ त्वा॒ तु॒वि॒कु॒र्मि॑ तु॒वि॒द्वे॒ष॒णं॑ तु॒वी॒म॒ध॒म् ।

तु॒वि॒मा॒त्र॒म॒वो॒भिः॑ ॥ ८.०८१.०२ ॥

न॒छि॒ त्वा॒ शू॒र॒ दे॒वा॒ न॒ म॒र्ता॑सो॒ द्दि॒त्स॒न्त॒म् ।

भी॒मं॒ न॒ गां॑ वा॒र॒य॒न्ते॑ ॥ ८.०८१.०३ ॥

अ॒ेतो॑ न्वि॒न्द्रं॒ स्त॒वा॒मे॒शा॒नं॑ व॒स्वः॑ स्व॒रा॒ज॒म् ।

न॒ रा॒ध॒सा॑ म॒र्षि॒ष॒न्नः॑ ॥ ८.०८१.०४ ॥

प्र॒ स्तो॑ष॒दु॒प॑ गा॒शि॒ष॒श्च॒व॒त्साम॑ गी॒य॒मा॒न॒म् ।

अ॒भि॒ रा॒ध॒सा॑ जु॒गु॒र॒त् ॥ ८.०८१.०५ ॥

આ નો ભર દક્ષિણેનાભિ સવ્યેન પ્ર મૃશ ।

ઇન્દ્ર મા નો વસોર્નિર્ભાક્ષ્ ॥ ૮.૦૮૧.૦૬ ॥

ઉપ ક્રમસ્વા ભર ધૃષતા ધૃષણો જનાનામ્ ।

અદાશૂઠરસ્ય વેદઃ ॥ ૮.૦૮૧.૦૭ ॥

ઇન્દ્ર ય ઉ નુ તે અસ્તિ વાજો વિપ્રેભિઃ સનિત્વઃ ।

અસ્માભિઃ સુ તં સનુહિ ॥ ૮.૦૮૧.૦૮ ॥

સદ્યોજુવસ્તે વાજા અસ્મભ્યં વિશ્વશ્ચન્દ્રાઃ ।

વશૈશ્ચ મક્ષુ જરન્તે ॥ ૮.૦૮૧.૦૯ ॥

॥ ઊં શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ॥

ઇતિ બ્રહ્મણસ્યતિસૂક્તં સમ્પૂર્ણમ્ ॥

નિઃસ્વર

(ઋષિઃ - ગૃત્સમદઃ ॥ દેવતા - બ્રહ્મણસ્યતિઃ ॥ છન્દઃ - જગતી ॥

સ્વરઃ - નિષાદઃ ॥)

ગણાનાં ત્વા ગણપતિં હવામહે કવિં કવીનામુપમશ્રવસ્તમમ્ ।

જ્યેષ્ઠરાજં બ્રહ્મણાં બ્રહ્મણસ્યત આ નઃ શૃણ્વન્નૃતિભિઃ સીદ સાદનમ્ ॥ ૨.૦૨૩.૦૧ ॥

ઋષિઃ- મેઘાતિથિઃ કાણ્વઃ ॥

દેવતા - ૧ - ૩ બ્રહ્મણસ્યતિઃ; ૪ બ્રહ્મણસ્યતિરિન્દ્રશ્ચ સોમશ્ચ; ૫ બ્રહ્મણસ્યતિસોમેન્દ્રદક્ષિણાઃ; ॥

છન્દઃ - ૧ વિરાડ્ગાયત્રી; ૨ ગાયત્રી; ૩ પિપીલિકામધ્યાનિચૃદ્-ગાયત્રી ; ૪ નિચૃદ્ગાયત્રી ; ૫ પાદનિચૃદ્ગાયત્રી ॥

સ્વરઃ-ષડ્જઃ ॥

સોમાનં સ્વરણં કૃણુહિ બ્રહ્મણસ્યતે ।

કક્ષીવન્તં ય ઔશિજઃ ॥ ૧.૦૧૮.૦૧ ॥ ૧

યો રેવાન્યો અમીવહા વસુવિત્પુષ્ટિવર્ધનઃ ।

સ નઃ સિષક્તુ યસ્તુરઃ ॥ ૧.૦૧૮.૦૨ ॥ ૨

મા નઃ શંસો અરરુષો ધૂર્તિઃ પ્રણામત્યસ્ય ।

રક્ષાણો બ્રહ્મણસ્યતે ॥ ૧.૦૧૮.૦૩ ॥ ૩

સ ઘા વીરો ન રિષ્યતિ યમિન્દ્રો બ્રહ્મણસ્યતિઃ ।

सुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु ॥ १.०१ॢ.०ॡ ॥ ॡ

तुवुं तुं अऒडुडुडुडुडुडु सुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु ।

दऒडुडुडुडु डुडुडुडुडुडु ॥ १.०१ॢ.०ॡ ॥ ॡ

ऒडुडुडुडु-ऒडुडुडु डुडुडुडु ॥

दुवतुडु - डुडुडुडुडुडु ॥

डुडुडु - १, ॢ, ॢ नुडुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडु; ॡ, ॡ आऒुडुडुडुडुडुडु; ॡ, ॢ सतः डुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडु; ॡ डुडुडुडुडुडुडुडु ॥

सुवरः - १, ॢ, ॡ, ॢ डुडुडुडुडु; ॡ, ॡ डुडुडुडुडुडु; ॡ, ॢ डुडुडुडुडुडुडु ॥

डुडुडुडु अऒडुडुडुडुडुडु डुवडुडुडुडुडुडुडुडु ।

डुडु डुडु डुडु डुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडु ॥ १.०ॡ०.०१ ॥ ॢ

तुवुडुडुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडु ।

सुडुडुडुडु डुडुडुडु आ सुवडुडुडुडु डुडुडुडु डुडु व आडुडुडु ॥ १.०ॡ०.०ॢ ॥ ॡ

डुडुडु अऒडुडुडुडुडुडुडु डुडु डुडुडुडुडुडुडुडु ।

अडुडुडु डुडुडु नडुडु डुडुडुडुडुडुडु डुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडु ॥ १.०ॡ०.०ॡ ॥ ॢ

डुडु वुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडु डुडुडुडुडुडुडुडु ।

तसुडु डुडुडु सुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडु ॥ १.०ॡ०.०ॡ ॥ ॢ

डुडु नडुडु अऒडुडुडुडुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडु ।

डुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु ॥ १.०ॡ०.०ॡ ॥ ॡ

तडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडु डुडुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडु ।

डुडुडु डुडु वुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु ॥ १.०ॡ०.०ॢ ॥ ११

डुडु डुवडुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडु ।

डुडु डु ॥ १.०ॡ०.०ॡ ॥ १ॢ

डुडु डुडुडुडुडुडुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडु ।

नडुडुडु डुडुडु न तसुडुडु डुडुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडु ॥ १.०ॡ०.०ॢ ॥ १ॡ

ऒडुडुडुडु- डुडुडुडुडुडु ॥

दुवतुडु - १, ॡ, ॢ, ११, १ॡ, १ॢ अऒडुडुडुडुडुडुडुडु; ॢ-ॡ, ॢ-ॢ, १०, १ॢ-१ॢ, १ॢ डुडुडुडुडुडुडु ॥

डुडुडु-१, ॡ, ॡ, १०-१ॢ डुडुडुडुडु; ॢ, ॡ-ॢ, १ॡ, १ॡ डुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडु;

ॡ, ॢ, १ॢ, १ॢ नुडुडुडुडुडुडुडु; १ॡ, १ॡ डुडुडुडुडुडुडुडु; १ॢ नुडुडुडुडुडुडुडु ॥ सुवरः-१-१ॡ, १ॢ, १ॢ नुडुडुडुडु; १ॡ, १ॡ, १ॢ

डुडुडुडुडु ॥

डुडुडुडुडुडु डुडु डुडुडुडुडुडु डुडुडुडु डुडुडुडुडुडुडुडुडुडु ।

डुडुडुडुडुडु अऒडुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडु आ नः डुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडुडु ॥ ॢ.०ॢॡ.०१ ॥ १ॡ

દેવાશ્ચિતે અસુર્ય પ્રચેતસો બૃહસ્પતે યજ્ઞિયં ભાગમાનશુઃ ।
 ઉસ્યા ઇવ સૂર્યો જ્યોતિષા મહો વિશ્વેષામિજ્જનિતા બ્રહ્મણામસિ ॥ ૨.૦૨૩.૦૨ ॥ ૧૫
 આ વિબાધ્યા પરિરાપસ્તમાસિ ચ જ્યોતિષ્મન્તં રથમૃતસ્ય તિષ્ઠસિ ।
 બૃહસ્પતે ભીમમમિત્રદમ્ભનં રક્ષોહણં ગોત્રભિદં સ્વર્વિદમ્ ॥ ૨.૦૨૩.૦૩ ॥ ૧૬
 સુનીતિભિર્નયસિ ત્રાયસે જનં યસ્તુભ્યં દાશાન્ન તમંહો અશ્રવત્ ।
 બ્રહ્મદ્વિષસ્તપનો મન્યુમીરસિ બૃહસ્પતે મહિ તત્તે મહિત્વનમ્ ॥ ૨.૦૨૩.૦૪ ॥ ૧૭
 ન તમંહો ન દુરિતં કુતશ્ચન નારાતયસ્તિતિરુર્ન દ્રયાવિનઃ ।
 વિશ્વા ઇદસ્માદ્ધ્વરસો વિ બાધસે યં સુગોપા રક્ષસિ બ્રહ્મણસ્યતે ॥ ૨.૦૨૩.૦૫ ॥ ૧૮
 ત્વં નો ગોપાઃ પથિદ્વિચક્ષણસ્તવ વ્રતાય મતિભિર્જરામહે ।
 બૃહસ્પતે યો નો અભિ હરો દધે સ્વા તં મર્મર્તુ દુચ્છુના હરસ્વતી ॥ ૨.૦૨૩.૦૬ ॥ ૧૯
 ઉત વા યો નો મર્યયાદનાગસોડરાતીવા મર્તઃ સાનુકો વૃકઃ ।
 બૃહસ્પતે અપ તં વર્તયા પથઃ સુગં નો અસ્થૈ દેવવીતયે કૃષિ ॥ ૨.૦૨૩.૦૭ ॥ ૨૦
 ત્રાતારં ત્વા તનૂનાં હવામહેડવસ્પર્તરધિવક્તારમસ્મયુમ્ ।
 બૃહસ્પતે દેવનિદો નિ બર્હય મા દુરેવા ઉત્તરં સુમ્નમુન્નશન્ ॥ ૨.૦૨૩.૦૮ ॥ ૨૧
 ત્વયા વયં સુવધા બ્રહ્મણસ્યતે સ્પાર્હાં વસુ મનુષ્યા દદીમહિ ।
 યા નો દૂરે તળિતો યા અરાતયોડભિ સન્તિ જમ્ભયા તા અનપ્રસઃ ॥ ૨.૦૨૩.૦૯ ॥ ૨૨
 ત્વયા વયમુત્તમં ધીમહે વયો બૃહસ્પતે પપ્રિણા સસ્નિના યુજા ।
 મા નો દુઃશંસો અભિદિપ્સુરીશત પ્ર સુશંસા મતિભિસ્તારિષીમહિ ॥ ૨.૦૨૩.૧૦ ॥ ૨૩
 અનાનુદો વૃષભો જગ્મિરાહવં નિષ્ઠમા શત્રું પૂતનાસુ સાસહિઃ ।
 અસિ સત્ય ઋણયા બ્રહ્મણસ્યત ઉગ્રસ્ય ચિદ્મિતા વીબુહર્ષિણઃ ॥ ૨.૦૨૩.૧૧ ॥ ૨૪
 અદેવેન મનસા યો રિષણ્યતિ શાસામુગ્રો મન્યમાનો જિઘાંસતિ ।
 બૃહસ્પતે મા પ્રણક્તસ્ય નો વધો નિ કર્મ મન્યુ દુરેવસ્ય શર્ધતઃ ॥ ૨.૦૨૩.૧૨ ॥ ૨૫
 ભરેષુ હવ્યો નમસોપસદ્યો ગન્તા વાજેષુ સનિતા ધનંધનમ્ ।
 વિશ્વા ઇદર્યો અભિદિપ્સવોડ મૃધો બૃહસ્પતિર્વિ વવહાં રથાં ઇવ ॥ ૨.૦૨૩.૧૩ ॥ ૨૬
 તેજિષ્ઠયા તપની રક્ષસસ્તપ યે ત્વા નિદે દધિરે દૃષ્ટવીર્યમ્ ।
 આવિસ્તત્કૃષ્વ યદસત ઉક્થ્યં૧ બૃહસ્પતે વિ પરિરાપો અર્દય ॥ ૨.૦૨૩.૧૪ ॥ ૨૭
 બૃહસ્પતે અતિ યદર્યો અહાંદ્યુમદ્ધિભાતિ ક્તુમજ્જનેષુ ।
 યદીદયચ્છવસ ઋતપ્રજાત તદસ્માસુ દ્રવિણં ઘેહિ ચિત્રમ્ ॥ ૨.૦૨૩.૧૫ ॥ ૨૮
 મા નઃ સ્તેનેભ્યો યે અભિ દ્વહસ્પદે નિરામિણો રિપવોડન્નેષુ જાગૃધુઃ ।
 આ દેવાનામોહતે વિ વ્રયો હૃદિ બૃહસ્પતે ન પરઃ સામ્નો વિદુઃ ॥ ૨.૦૨૩.૧૬ ॥ ૨૯
 વિશ્વેભ્યો હિ ત્વા ભુવનેભ્યસ્યરિ ત્વષ્ટાજનત્સામ્નઃસામ્નઃ કવિઃ ।
 સ ઋણચિદ્દણયા બ્રહ્મણસ્યતિર્દુહો હન્તા મહ ઋતસ્ય ધર્તરિ ॥ ૨.૦૨૩.૧૭ ॥ ૩૦

तव श्रिये व्यञ्जितीत पर्वतो गवां गोत्रमुदसृजो यदङ्गिरः ।

छन्द्रेण युजा तमसा परीवृतं बृहस्पते निरपाभौष्ठो आर्णवम् ॥ २.०२३.१८ ॥ ३१

अष्टमशतकसूक्तस्य यन्ता सूक्तस्य षोडशितनयं यच्चिन्व ।

विश्वं तद्भद्रं यदवन्ति देवा बृहद्वद्रेम विद्यथे सुवीराः ॥ २.०२३.१९ ॥ ३२

ऋषिः - गुत्समदः ॥

द्वेषता - १ - ११, १३ - १६ अष्टमशतकसूक्तिः; १२ अष्टमशतकसूक्तिरिन्द्रश्च ॥

छन्दः - १, ७, ८, ११ नियुज्यगतीः; २, ३ त्रिष्टुप् ४, ५ स्वरान्त्रिष्टुप्; ६, ८, १४ जगती; १० स्वरान् जगती; १२, १६ नियुत्रिष्टुप्; १३ ऋग्विजगती; १५ ऋग्विज्रिष्टुप् ॥

स्वरः - १, ६ - ११, १३, १४ निषादः; २-५, १२, १५, १६ घैवतः ॥

सोमामविद्वद्धि प्रभृतिं य इशिषेऽया विधेम नवया मडा गिरा ।

यथा नो भीढ्वास्तवते सप्पा तव बृहस्पते सीषधः सोत नो मतिम् ॥ २.०२४.०१ ॥ ३३

यो नन्वान्यनमञ्चोऽजसोतादार्दर्मन्युना शम्भराणि वि ।

प्राथ्यावयदद्युता अष्टमशतकसूक्तिरा याविशद्भसुमन्तं वि पर्वतम् ॥ २.०२४.०२ ॥ ३४

तद्देवानां देवतमाय कर्त्तमश्रन्द्भ्रतान्प्रदन्त वीणिता ।

उद्रा आशदभिनद्भ्रमाणा वलमगूढतामो व्ययक्षयत्स्वः ॥ २.०२४.०३ ॥ ३५

अश्मास्यमवतं अष्टमशतकसूक्तिर्मधुधारमभि यमोजसात्प्रात् ।

तमेव विश्वे पपिरे स्पर्द्धशो भुङ्क्ते साकं सिसिच्युत्समुद्रिणाम् ॥ २.०२४.०४ ॥ ३६

सना ता डा शिद्भुवना भवीत्या माद्भिः शरद्भिर्दुरो वरन्त वः ।

अथतन्ता यरतो अन्यदन्यदिया यकार वयुना अष्टमशतकसूक्तिः ॥ २.०२४.०५ ॥ ३७

अभिनक्षन्तो अभि ये तमानशुर्निधिं पानीनां परमं गुडा छितम् ।

ते विद्वांसः प्रतियक्ष्यान्ता पुनर्यत उ आयन्तदुदीयुराविशाम् ॥ २.०२४.०६ ॥ ३८

ऋतावानः प्रतियक्ष्यान्ता पुनरात् आ तस्थुः कवयो मलस्पथः ।

ते भाडुत्यां धमितमग्निमशमनि नडिः षो अस्त्यरणो जडुर्लितम् ॥ २.०२४.०७ ॥ ३९

ऋतज्येन क्षिप्रेण अष्टमशतकसूक्तिर्यत्र वष्टि प्र तदश्रोति धन्वना ।

तस्य साध्वीरिषवो याभिरस्यति न्यक्षसो दृशये कर्णयो नयः ॥ २.०२४.०८ ॥ ४०

स संनयः स विनयः पुरोहितः स सुष्टुतः स युधि अष्टमशतकसूक्तिः ।

याक्ष्मो यद्भ्रजं भरते मती धनादित्सूर्यस्तापति तप्यतुर्वथा ॥ २.०२४.०९ ॥ ४१

विभु प्रभु प्रथमं मेळनावतो बृहस्पतेः सुविद्यत्राणि राध्या ।

धमा सातानि वेन्यस्य वाञ्छिनो येन जना उभये भुञ्जते विशः ॥ २.०२४.१० ॥ ४२

योऽवरे वृजने विश्वथा विभुर्मळामु रणवः शवसा ववक्षिथ ।

स देवो देवान्प्रति पप्रथे पृथु विश्वेद्दु ता परिभूर्ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२४.११ ॥ ४३
 विश्वं सत्यं मघवाना युवोरिदापश्चन प्र भिनन्ति प्रतं वाम् ।
 अस्थेन्द्राब्रह्मणस्पती उविर्नोऽन्नं युञ्जेव वाञ्जिना जिगातम् ॥ २.०२४.१२ ॥ ४४
 उताशिष्ठा अनु शृण्वन्ति वक्ष्यः सभेयो विप्रो भरते मती धना ।
 वीणुद्धेषा अनु वश ऋणामादधिः स उ वाञ्जु समिथे ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२४.१३ ॥ ४५
 ब्रह्मणस्पतेरभवद्यथावशं सत्यो मन्युर्महिः कर्मा कश्चित्तः ।
 यो गा उदाजत्स द्विवे वि चामजन्मडीव रीतिः शवसासरत्पृथङ् ॥ २.०२४.१४ ॥ ४६
 ब्रह्मणस्पते सुयमस्य विश्रडा रायः स्याम रथ्योऽवयस्वतः ।
 वीरेषु वीरौ उप पूडुधि नस्त्वं यदीशानो ब्रह्मणा वेषि मे उवम् ॥ २.०२४.१५ ॥ ४७
 ब्रह्मणस्पते त्वमस्य यन्ता सूक्तस्य बोधि तनयं य जिन्व ।
 विश्वं तद्भद्रं यद्वन्ति देवा बृहद्भदेम विदथे सुवीराः ॥ २.०२४.१६ ॥ ४८

ऋषिः-गृत्समदः ॥

देवता - ब्रह्मणस्पतिः ॥

छन्दः - १, २ जगती; ३ नियृज्जगती; ४, ५ विराड्जगती ॥

स्वरः- निषादः ॥

धन्धानो अग्निं वनवद्भुष्यतः कृतब्रह्मा शूशुवद्रातुल्यं एतत् ।
 जातेन जातमति स प्र ससृते यंयं युञ्जं कृणुते ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२५.०१ ॥ ४९
 वीरेभिर्वीरान्वनवद्भुष्यतो गोभी रथिं पप्रथद्भोधति त्मना ।
 तोकं य तस्य तनयं य वर्धते यंयं युञ्जं कृणुते ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२५.०२ ॥ ५०
 सिन्धुर्न क्षोदः शिमीवां ऋघायतो वृषेव वध्रिंरभि वष्टयोजसा ।
 अग्नेरिव प्रसितिर्नाड वर्तवे यंयं युञ्जं कृणुते ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२५.०३ ॥ ५१
 तस्मा अर्षन्ति दिव्या असश्चतः स सत्वभिः प्रथमो गोषु गच्छति ।
 अनिभृष्टतविषिर्न्योजसा यंयं युञ्जं कृणुते ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२५.०४ ॥ ५२
 तस्मा षड्विधे धुनयन्त सिन्धवोऽखिद्रा शर्म दधिरे पुडुणि ।
 देवानां सुभ्रे सुभगः स अघते यंयं युञ्जं कृणुते ब्रह्मणस्पतिः ॥ २.०२५.०५ ॥ ५३

ऋषिः-गृत्समदः ॥

देवता - ब्रह्मणस्पतिः ॥

छन्दः - १, ३ जगती; २, ४ नियृज्जगती ॥

स्वरः- निषादः ॥

ऋजुरिच्छंसो वनवद्गुण्यतो देवयन्निददेवयन्तमभ्यसत् ।
सुप्रावीरिद्धनवत्पृत्सु दृष्टं यज्वेदयज्योर्वि भजाति भोजनम् ॥ २.०२६.०१ ॥ ५४
यजस्व वीर प्र विधि मनायतो भद्रं मनः कृणुष्व वृत्रतूर्ये ।
उविष्टृणुष्व सुभगो यथाससि ब्रह्मणस्पतेरव आ वृणीमहे ॥ २.०२६.०२ ॥ ५५
स षज्जनेन स विशा स जन्मना स पुत्रैर्वाजं भरते धना नृभिः ।
देवानां यः पितरमाविवासति श्रद्धामना उविषा ब्रह्मणस्पतिम् ॥ २.०२६.०३ ॥ ५६
यो अस्मै उव्यैर्घृतवद्भिरविधत्तं तं प्राया नयति ब्रह्मणस्पतिः ।
उरुष्यतीमंडसो रक्षती रिषोऽऽडोश्चिदस्मा उरुयङ्किरद्भुतः ॥ २.०२६.०४ ॥ ५७
ऋषिः- वसिष्ठः ॥

देवता - इन्द्राब्रह्मणस्पती ॥

छन्दः - नियृत्रिष्टुप् ॥

स्वरः - धैवतः ॥

तमु जयेष्ठे नमसा उविर्भिः सुशेवं ब्रह्मणस्पतिं गृणीषे ।
इन्द्रं श्लोको मधि दैव्यः सिषक्तु यो ब्रह्मणो देवकृतस्य राजा ॥ ७.०६७.०३ ॥ ५८
इयं वां ब्रह्मणस्पते सुवृक्तिर्ब्रह्मेन्द्राय वज्रिणे अकारि ।
अविष्टं धियो जिगृतं पुरेधीर्जस्तमर्यो वनुषामरातीः ॥ ७.०६७.०६ ॥ ५९
ऋषिः- शिशिम्बिको भारद्वाजः ॥

देवता - ब्रह्मणस्पतिः ॥

छन्दः- २ नियृदनुष्टुप् ३ अनुष्टुप् ॥

स्वरः - गान्धारः ॥

यत्तो षतश्चत्तामुतः सर्वा ब्रूणा-न्यारुषी ।
अराय्यं ब्रह्मणस्पते तीक्ष्णशङ्कुगोदृषन्निधि ॥ १०.१५५.०२ ॥ ६०
अदो यद्गुरु प्ववते सिन्धोः पारे अपूरुषम् ।
तदा रभस्व दुर्दणो तेन गच्छ परस्तरम् ॥ १०.१५५.०३ ॥ ६१

??

अग्निर्धेन विराजति सूर्यो धेन विराजति ।

विराजयेन विराजति तेनास्मान् ब्रह्मणस्पते विराज समिधं कुरु ॥ १०.१२८.१२ ॥ ६२ (From Rigveda
Khilas)

ઋષિ:-પાયુર્ભારદ્વાજઃ ॥

દેવતા - યુદ્ધભૂમિર્બ્રહ્મણસ્યતિરદિતિશ્ચ ॥

છન્દ:-પદ્મજિત્તિઃ ॥

સ્વર:- પઞ્ચમઃ ॥

યત્ર બાણાઃ સમ્પતન્તિ કુમારા વિશિખા ઇવ ।

તત્રા નો બ્રહ્મણસ્યતિરદિતિઃ શર્મ યચ્છતુ વિશ્વાહા શર્મ યચ્છતુ ॥ ૬.૦૭૫.૧૭ ॥ ૬૩

ઋષિ:-પ્રચેતાઃ ॥

દેવતા - દુઃસ્વપ્રદ્મમ્ ॥

છન્દઃ - વિરાડનુષ્ટુપ્ ॥

સ્વર:- ગાન્ધારઃ ॥

યદિન્દ્ર બ્રહ્મણસ્યતેડભિદ્રોહં ચરામસિ ।

પ્રચેતા ન આડ્ગિરસો દ્વિષતાં પાત્વંહસઃ ॥ ૧૦.૧૬૪.૦૪ ॥ ૬૪

ઋષિ:- નભઃપ્રભેદનો વૈરુપઃ ॥

દેવતા - ઇન્દ્રઃ ॥

છન્દઃ - નિચૃત્ત્રિષ્ટુપ્ ॥

સ્વર:- ઘૈવતઃ ॥

નિ ષુ સીદ ગણપતે ગણેષુ ત્વામાહુર્વિપ્રતમં કવીનામ્ ।

ન ઋતે ત્વચ્છિયતે હિં ચનારે મહામર્ક મઘવઞ્ચિત્રમર્થ ॥ ૧૦.૧૧૨.૦૯ ॥ ૬૫

ઋષિઃ - બન્ધ્વાદયો ગૌપાયનાઃ ॥

દેવતા - હસ્તઃ ॥

છન્દઃ - નિચૃદનુષ્ટુપ્ ॥

સ્વર:- ગાન્ધારઃ ॥

અયં મે હસ્તો ભગવાનયં મે ભગવત્તરઃ ।

અયં મે વિશ્વભેષજોડયં શિવાભિમર્શનઃ ॥ ૧૦.૦૬૦.૧૨ ॥ ૬૬

ઋષિઃ—કુસીદી કાણ્વઃ ॥

देवता-ऱन्द्रः ॥

छन्दः- १, ॡ, ॢ गायत्री; ॢ, ॣ, ।, ॥ निऒुद्गायत्री; ॥, ० विराडुगायत्री ॥

स्वरः - षडुऒः ॥

आ तू न ऱन्द्र ऒुमन्तं ऒित्रं ग्राढं सं गुढाय ।

मऒाऒस्ती दऒिऒोऱ ॥ ॢ.०ॢ१.०१ ॥

विऒ्रा ऒि त्वा तुविऒूर्मि तुविदेऒुं तुवीमधम् ।

तुविमात्रमवोढिः ॥ ॢ.०ॢ१.०ॢ ॥

नऒि त्वा शूर देवा न मर्तासो दित्सन्तम् ।

ढीमं न गां वारयन्ते ॥ ॢ.०ॢ१.०ॣ ॥

अेतो न्विन्द्र स्तवामेशानं वस्वः स्वरऒम् ।

न राधसा मर्धिषन्नः ॥ ॢ.०ॢ१.०। ॥

प्र स्तोषदुप गासिषऒुवत्साम गीयमानम् ।

अढि राधसा ऒुगुरत् ॥ ॢ.०ॢ१.०ॡ ॥

आ नो ढर दऒिऒोऱाढि सव्येन प्र मृश ।

ऱन्द्र मा नो वसोर्निर्ढाडु ॥ ॢ.०ॢ१.०॥ ॥

उप ऒमस्वा ढर धृषता धृषऒो ऒनानाम् ।

अदाशूऒरस्य वेदः ॥ ॢ.०ॢ१.०० ॥

ऱन्द्र थ उ नु ते अस्ति वाऒो विऒ्रेढिः सनित्वः ।

अस्माढिः सु तं सनुऒि ॥ ॢ.०ॢ१.०ॢ ॥

सधोऒुवस्ते वाऒा अस्मढ्यं विश्वऒन्द्रः ।

वशैऒ मऒू ऒरन्ते ॥ ॢ.०ॢ१.०० ॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ऱति अऒमऱसुतिसूऒतं सम्पूर्ढम् ॥

These are Richa collections from Rigveda as per the numbers in the mandalas. The common sUkta ends at agniryena virAjati, number 62. The text however matches the audio clip recorded in the kAnchipuram ya jnashAIA, especially with the addendum of the mandala 8 sUkta 81.

The pronunciation of the words in sUkta even by Pandits is not proper and user is requested to learn it from a scholarly teacher.

iti brahmaNaspatisUktaM sampUrNam ..

Proofread by Mandar Kulkarni

——
Brahmanaspati Suktam

pdf was typeset on February 17, 2025

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

